

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Akadályok a francia-német megértés utjában

Poincaré éleshangú beszéde Bar-le-Ducban

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: Poincaré francia miniszterelnök tegnap délután Bar-le-Duc-ban, szülőmegyéjének megyetanácsán beszédet mondott. Elsősorban a belpolitikai, különösen a pénzügyi helyzettel foglalkozott.

— Amikor a kormányt átvetttem — ugymond — a politikai és pénzügyi helyzetet a legnagyobb veszélyben találtam. A kincstárt végveszély fenyegette, részben azért is, mert Németország több éven át megtagadta a jóvátételi fizetést.

Tiltakozott Poincaré az ellen, mintha Franciaországot bármilyen vétek terhelné a jelenlegi helyzet előidézésében. Beszélt a meghatalmazásokról, melyeket a parlament ráruházott a kormányra.

— A külföld, — mondotta Poincaré — nem mindig viseltetett jóakarattal Franciaország iránt. Bizonyos oldalról megkíséreltek tolatkodó bepillantást nyerni a francia költségvetés megtakarításaiba és a kiadások jellegébe. Franciaország azonban nem engedte méltóságának, szuverenitásának megsértését. Franciaország sohasem vonakodott adósságának rendezésétől. Már is sokat fizetett és fizetett volna többet is, ha Németország megfelelt volna kötelezettségeinek. Nincs nemzet, amely kevésbé óhajtott volna a háborút és amely több megpróbáltatást szenvedett volna, mint Franciaország. —

Senki sem törekedett jobban, hogy betartsa a békeszerződéseket, és hogy vigyázzon azok rendelkezéseinek betartására, mint Franciaország, amely csupán azt követeli, hogy hitele biztonságban, jóvátétele biztosítva legyen. Franciaország sohasem vonakodott tárgyalni Németországgal azokról a kérdésekről, amelyek mindkettőjüket érdekelhetik.

sohasem igyekezett arra, hogy korábbi ellentétével a haragtartás és a gyűlölet politikáját folytassa.

Franciaország mindig kész a közeledésre, ha a szerződésekkel összhangban marad és ha nem vezet arra, hogy a német császári kormány háborus felelősségét bárki kétségbe vonja, végül, ha az a közeledés döntő bizonyítékot nyújt Németország anyagi és szellemi leszereléséről. Franciaország tartozik ezzel hírnevének, előkelő és nagylelkű gondolkodásmódjának.

Rossz hatás Berlinben.

Poincarénak ez a beszéde kedvezőtlen benyomást tett Berlinben. Nem várták ugyan, hogy Poincaré teljesen változatlan régebbi hangján, de mégsem hitték, hogy ilyen éles beszédet mond. Az általános benyomás az, hogy a francia-német tárgyalások menetét ez a beszéd lényegesen megnehezítette.

Páris szerint Poincaré szereplése csak epizód.

Párisi politikai körökben

Bezárult a leszerelési konferencia

— Az Estilap eredeti távirata —

Genéből jelentik: A leszerelési konferencia befejezte ülését. Elhatározták, hogy újból napirendre tűzik Gibon javaslatát, amely szerint az albizottság minél előbb jelentést fog közzétenni eddigi munkájának eredményéről.

Robert Cecil angol delegátus kijelentette, hogy fontosabb a kedvező, mint gyors eredményre jutni. Ezzel szemben Paul Boncour hangsúlyozta, hogy ha a konferencia nem jut általános megállapításra, Franciaország kénytelen lesz regionális szerződésekhez folyamodni.

Poincaré beszéde eleinte kedvezőtlen hatást tett, később azonban nyugodtan ítélték meg a helyzetet. A baloldaliak erősen elítélték főleg azt a rendkívül éles hangot, amelyet Poincaré a háborúért való felelősség kérdésében még mindig

A német külügyminiszter bizik a két nemzet megértésében

A francia-német viszony napi krónikájához hozzátartozik az a nyilatkozat, amelyet Stresemann német külügyminiszter a *Matin* munkatársa: Sauerwein előtt tett. Sauerwein megjegyezte, hogy a francia-német közeledés kérdésében

katonai és pénzügyi szakértők részéről nehézségek mutathozhatnak.

mire Stresemann ezt mondotta:

— Aki akar valamit, az talál is módot akaratának megvalósítására. Tény az, hogy

Briand és én egy véleményen vagyunk a közeledés tekintetében.

Már pedig mindketten elég jó hazafiak vagyunk. Németország és Franciaország kibékülésének annál nagyobb lenne a hatása, miután ez a kibékülés Angliának, Belgiumnak és Olaszországnak, tehát azoknak az államoknak, amelyek a Locarnói szerződést aláírták, közreműködésével jönne létre.

A megértés előkészítésére kölcsönös engedményeket kell tennünk

és a két állam között érdeközösséget kell létesítenünk, amelyek megkötésénél mindkettőnknek le kell mondanunk szerződéses jogainkról.

— Az áldozat nem nagy — folytatta Stresemann — ha a jövőre gondolunk, amelyet most készítünk elő. Erkölcsi lehetetlenség éveken keresztül megszállva tartani annak a Németországnak területeit, amely velünk együtt fejt ki a Népszövetségben fontos együttmű-

használt. Hívei gondoskodtak arról, hogy ezt a felfogást némileg enyhítsék, utalással arra, hogy Stresemann genfi nyilatkozatának ugyanebben a kérdésben franciaellenes éle volt. Az általános felfogás az, hogy Poincaré tegnapi beszédével nem ártott possibilitásának és Briand-val továbbra is megfér ugyanabban a kabinetben. A Poincaré szereplése epizód-szerűnek tekinthető — mondják a baloldaliak — a főszerepet továbbra is Briand fogja játszani.

kalkodást és amely megfelelő formában Franciaországnak segélyforrásokat bocsájt rendelkezésére. Részünkről egészen természetes, hogy így járunk el, ha

az a szándékunk, hogy minden téren megállapításra jussunk.

Nem tudom, a francia közvélemény miképpen gondolkozik az ilyen tervekről. Németországban ezek az elvek mindenestre tért hódítottak és épen a szélső nacionalistáknak feltüntetett rajna-westfaliai nagyiparosok uttörői ennek a békés áramlatnak.

A mai zürichi nyitás

BUKARESTI 26250

BERLIN	12325	PARIS	144350
NEW-YORK	51715	PRAGA	153250
LONDON	251075	B.PEST	72.45
BECS	7305	MILANO	1955—

Nagyvárad Estilap

Magyar korona	365 pénz	355 ár
Dollár	199—	197—
Cseh korona	588	583
Svájci frank	3830	3820
Oszták shilling	2810	2790
Francia frank	565	550
Angol font	970	960
Olasz lira	755	735

Bukaresti zárlat

(déli 12 órakor)

BUDAPEST	—	2780
BÉCS	—	2790
PARIS	—	558
LONDON	—	960
ZÜRICH	—	38—
MILANO	—	755
NEW-YORK	—	197—
PRAGA	—	580

Mi újság?

Holnapután, csütörtökön a Kath. Körben a koncert-szezon nagy eseménye

FRIEDMANN IGNÁCZ
zongora estélye.

Jegyek a Musicában.

MA DÉLUTÁN ÖSSZEUL NAGYVÁRAD ÁLLANDÓ VÁLASZTMÁNYA.

Tulbure György polgármester a delegatia permanenta (állandó választmány) tagjait ma délután 5 órára ülésre hívta egybe. Ezen az ülésen fogják kijelölni az egyes ügyosztályok vezetőit.

* **Ma érkezik haza a prefektus és a rendőrprefektus.** Jacob József prefektus és Marcus István rendőrprefektus, akik néhány nap óta Bukarestben tartózkodtak, a ma délutáni expresszrel érkeznek haza Nagyváradra.

* **Köztisztasági razzia a városi élélmiszer-szállító kocsikon.** A városi tisztifőorvos hivatala a rendőrséggel karöltve ma délelőtt vizsgálatot tartott az élélmiszer-árusító kocsikon. Ma délelőttre bevitték a rendőrségre a hentesek és pékek szállítókoscsijait és dr. Major László tisztifőorvos, valamint Bejan Joan rendőrkapitány sorra vizsgálta az egyes kocsikokat és amelyek nem felelnek meg a rendeltetésüknek, ki fogják vonni a forgalomból.

* **Birkózóverseny Nagyvárad bajnokságáért.** Vasárnap, október 3-án este nagy sportesemény színhelye lesz a Munkás-Otthon. — Ugyanis a Törökvis akkor rendez birkózóversenyt. Várad bajnokságáért és ez lesz az őszi szezon egyik legnagyobb birkózó sporteseménye. A helyi klubok sampionjain kívül a szatmári birkózógárda kiválóbb erői is résztvesznek.

* **Áthelyezett tanárnő.** Elena Săfircu asszony, nagyváradai történet-földrajz-tanárnőt áthelyezték Nagyszombatba.

Luxemburg grófia

Lehár világhírű operettje
Eredeti zenekísérettel
szerdától kezdve látható az

Apollo mozgóban

* **A magyar kultuszminiszter előadást tart Romában.** A Magyar Távírási Iroda jelenti: Paspiana Diana budapesti olasz ügyvivő fedele közoktatásügyi miniszter megbízásából Romába meghívta Klebelsberg magyar kultuszminisztert, aki előadást fog tartani Olaszország és Magyarország közötti történelmi és kulturális kapcsolatokról és ezek fejlesztésének módokról. Klebelsberg november közepén eleget tesz a meghívásnak.

* **Hadi rokkantak, hadi özvegyek és hadiárva gyámjai figyelmébe.** Értesítem az Oradea városban lakó és a legénységi állományba tartozó hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárva gyámjait, hogy hadinyugdíjaikat a Városháza földszint 18. sz. szobában levő III. sz. Perceptia (állami adóhivatal) az alább feltüntetett napon és a libret de pensiu (Nyugdíj-könyvecske) jobb oldalon levő piros sorsszám szerint minden egyes napon reggel 8 órától-délig 12 óráig vehetik fel: 1926 október 2-án, szombaton 1—107 számig, október 4-én hétfőn 108—214, 5-én, kedden 215—329, 6-án, szerdán 330—439, 7-én, csütörtökön 440—549, 8-án, pénteken 550—685, 9-én, szombaton 686—799, 11-én, hétfőn 800—899 számig. Igazolással arcképes személyazonosság, vagy vasúti arcképes igazolvány, vagy szolgálati arcképes munkakönyv szolgál. A nyugta hátlapján az életbenléte az anyakönyv hivatalban igazoltassák.

Luxemburg grófia

Lehár világhírű operettje
Eredeti zenekísérettel
szerdától kezdve látható az

Apollo mozgóban

* **A Film Riport hetilappá alakult.** Erdély egyetlen mozilapja, a Nagyváradon megjelenő népszerű Film Riport hetilappá alakult. Hivatalos lapja lett az Erdélyi és Bánáti Filmházak Szövetségének és szerkesztését két ismert nagyváradai újságíró: Kondor László és Incze Ernő vette át. A lap formája — egyelőre — a régi marad, ami pedig irányát illeti, az újjáalakult Film Riport igitkezeni fog még bensőségesebbé tenni azt a kapcsolatot, amely közle és a mozilátogató közönség között kialakult. Legközelebbi száma, amely érdekes és változatos tartalommal vasárnap jelenik meg, az összes nagyváradai mozis műsorát fogja hozni. Ujtás az is, hogy a lap lényegesen olcsóbb lett: az eddigi 16 lei helyett 12 lei lesz a Film Riport.

* **A városi nyudijas közalkalmazottak segélyező egyesületének választmánya** i. hó 30-án, csütörtök délután 5 órakor az irodája gyanánt bejelentet: Str. Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 41. sz. alatt ülést tart, ezen való megjelenésre az elnökség az összes választmányi tagokat ezuton is azzal kéri fel, hogy a tárgysorozat szerint 1. elnökileg tett intézkedések, 2. új tagok felvétele, s egyesek törlése, 3. a tisztviselők és választmány alapszabály szerinti kiegészítése, 4. irodahelyiség kivétele és berendezése, 5. országos szervezkedés előkészítése, 6. pártoló és alapító tagok gyűjtése, 7. a nyugdíjak valorizációja, s a megállapított nyugdíjak folyósítása, 8. a La-

Apollo mozgó

Ma, kedden utóljára

A halálsugár

Richard Talmadge attrakcióival teli kalandorfilm 6 felvonásban. Ezt megelőzőleg egy kitűnő 2 felvonásos

Hollromboy burleszk megy.

Jéna? Jéna?

Luxemburg grófia

Lehár világhírű operettje.

kásbérnök Szövetségének átirata és ezzel kapcsolatban dr. Petróczy Zoltán javaslata, 9. ügyészi tiszteletdíj és más kezelési ügyek megállapítása és 10. esetleges indítványokról lesz szó. Verner Kálmán ügyvezető elnök.

* **Maculatur nagy tételben kapható a Hegedüs Hirlapirodában 18 Lei kilója.**

* **A városi Excelsior-bar nagyszerű műsora** napok óta a legőzintébb elragadtatás kifejezőjét váltja ki azokból, akik ezt a régén Polják-bodega néven ismert elsőrangú szórakozó helyet látogatják. A pazar módon újjáalakított helyiségben estéről-estére világvárosi műsor pereg le, amelynek egyes számai nyugat és kelet metropolisáiban is szenzációt keltenek. A műsor fénypontja, a Sartos és Anda táncospár, egyikük a bukaresti opera prima ballerínája, másikuk a kolozsvári opera szólistája. A Bellák-Doby excentrikus táncospár is méltán kelt felhívást produkciójának artisztikus szépségével. Miko szaxofonista, továbbá Andás, S. Fabiny Sári, Peter de Sartos és végül Rosita és Mátyás csodaszép táncszámai egészítik ki a műsort. A Mathews-jazz-band, szintén a legkitűnőbb attrakciók közül való. Kitűnő ételek és italok, elsőrendű kiszolgálás és mindenekelőtt nagyon kellemes hangulat jellemzi még az Excelsior-bar estét.

Vizumot utlevélre

Telefon 458 a Hegedüs Hirlapirodába kérjen

* **Alföldyék tánciskolájában** Parcul Traian Chiosch az őszi táncanfolyam október hó 3-án kezdődik meg! Beiratkozni egész nap lehet az iskola helyiségében.

* **Autó Biharpüspökibe** naponta d. e. fél 10-kor személyvonathoz, d. u. 4-kor gyorsvonathoz. Viteldíj 100 lei. Indulás Royaltól. Megrendelhető a Hegedüs Hirlapirodában.

Ezüst dísz tárgyak KALMANNAL 2

Időjárás

Esős nyári éjszaka után, kora reggel a nap enyhe melege kacérkodott a járókelőkkel. A rövid ideig tartó örömet iriss zápor hűtötte le.

Prognózis: Enyhe, változó, időnkint csapadékkal.

Kötött divatkabátok, puloverek, swetterek, legszebb választékban legolcsóbbak a

HÖFEHÉRKE áruházban

Sas-palota 2565-3

A nagyváradai zsidó nőegylet jubileuma

Nagyvárad jótékony egyesületei között egyik legelőkelőbb helyet foglalja el az Izraelita Nőegylet, amely szociális és kulturális téren elévülhetetlen érdemeket szerzett magának. Ez az egyesület október harmadikán tartja meg alapításának hatvanéves jubileumát a Kereskedelmi Csarnokban. Ez a jubileumi ünnepség az egész város társadalmának jelentős kultureseménye lesz és méltó, nagyszabású keretek között fog lefolyni. Az ünnepségen képviselve lesznek nemcsak a hatóságok vezetői, hanem Nagyvárad összes jótékony és humanus egyleteinek kiküldöttei is. A meghívókat most küldik ki posta és külön kézbesítők útján.

A jubiláris ünnepség vasárnap délelőtt 11 órakor kezdődik. Este kilenckor nagyszabású theastély lesz, amely az idei szezonnak nagyszerű bevezetője lesz. Az egyesület a jubileum alkalmával nagyobb összegű segélyeket fog kiosztani a segélyre szorulóknak között.

Heyman szinkör

ma bemutatja 5, 7 és 9 órakor

Egyiptomi éjszakák

vagy

Sikoly a sfinx előtt

nagyhatású keleti dráma.

Főszerepben:

Corrine Griffith

Minden előadáson táncszámokkal fellépnek:

BEREC MANCI és KALLOS FERI

Irgalmas nővér

Mindszenly Máriaival

* **Vizumot, gyorsan, pontosan a Hegedüs Hirlapirodában.** Telefon 458.

* **Barcelona az első világláger Hegedüs-nél kapható 30 Leiért.**

* **Estrella a második világláger Hegedüs-nél kapható 30 Lei.**

Riport a váradi fodrászversenyéről

A bankett szenzációja és koncerttel egybekötött frizuracsodák a Katholikus Körben

— Saját tudósítónktól —

A tegnapi nap a fodrászok napja volt Nagyváradon. A nagyváradi fodrászok szindikátusa kongresszust rendezett, amelyet bankett, majd este koncert keretében modern, történelmi és fantasztikus frizurák bemutatása követett. Előadás után táncra perdültek a haj művésznövendékei és mesterei, a szakmához tartozó bájos hölgyekkel és reggelig tartó bál fejezte be az ünnepséget.

Mielőtt a soirée részleteire térnénk át, néhány szót kell idevetnünk a bankett fő mozzanatáról. Czibula mester üdvözlő beszédéről, amelynek néhány sora, ha az irodalomtörténetbe talán nem is kerül be, föltétlenül érdemes arra, hogy napvilágot lásson. Ismételjük csak néhány sorról van szó, mert hiszen a rimes verslábakon járó beszéd oly hosszú, egész terjedelmében nem közölhetnénk. De ime, itt ez a pár mondat és rim, amely akkor hangzott el, a sok tosztt, ital és peccsenye után, mikor Czibula mester angyali derűs arca az üres buteliák és gyümölcsös tálak fölé emelkedett, hogy a külföldi mesterek meggyőződhesse az itteni borbélyipar sokoldalúságáról...

Uraim és Hölgyeim! — kezdte Czibula.

Városunk Főutcáján, alig néhány hete,

hogy elvirultak a hársak, Üdvözölve legyenek itt a szaktársak.

Majd alig negyedóra múlva, többek közt a költői szabadság következő romantikus példája röpön el mosolygó ajkáról:

Elválással végződik sok megkötött frigy
Miért? Mert hiányzik a Stejnach-féle m rigy.

Később e sorokat olvassa a negyed diadalívról. És zugó taps követi meghajlását, mert ő is verse végéhez ér. Fekete bajszának két vége (külön borbélyremekmü) mint két fecskeszárny, repülni készül a mesterrel.

...Ipartestületünknek nincsenek hiányi

Mert jól tud számolni Iványi...
Lengékönnyedséggel száll, mint hópehely,

A mi részünkről Isten veled Magyarosvárhely.

□ □

A koncert és a hajbemutatás este 9 órakor kezdődött. Először Szelezsán aradi fodrászmester énekelt. Kellemes baritonja zsongva töltötte be a hallgatóságot. Majd Fischer Margit zongoraművésznő magánszáma aratótt dühörgő sikert, aztán Ocskay Mihály operaénekes két énekre nyitotta az estély fényét.

Következett a revü. A közönség a színpad felé torlódott, hogy a hullám és kontyművészet remekait minél közelebből csodálhassa. A függöny szétnyílt és a színpadon körbe helyezett toilette tükörnél ültek a hölgyek és a fejükön virtuóz ügyességgel bodorított, babrált, játszadozott, mesterkedett, sleifnizott, cakkozott, formált fantasztikus frizurákat tiz híres idegen városbeli frizör. Öt perc sem telt el, egy fehér parókás, csinos manikűrös kisasszony

elsőnek került ki a mester keze közül, fején tornyosodó „angol fantáziával”. Nemsokára omlatag, dus „ovális-konty”-remek perdült a rivalda elé. Aztán gyorsabban jöttek a kolnizóvas géniuszának termései, lenyugvó nap aranyához hasonló hajakból ött káprázató fejdíszek, ezüsthaj parádé a la Stuart és Pompadour fejköltemény kék selyem fodrokkal váltakozva a legkülönbözőbb „Bubikopi” kreációkkal és sima görög frizurákkal. A különböző hajviseletek stilizált idézetei között a „soppos”, „einlag”-os háboru előtti is előkerült egyik fiatal nőfodrász finom újjai közül. Csattogtak a sütvásak, villantak a fésűk, zugott a villamos szárítógép, míg kívül simmit játszott a katonabanda tördéke. Végre elkészült a revü legérdekesebb frizurája az „örök hullámosítás” mesterműve. De-metrovics Lujza kisasszony

érte az a nagy szerencse, hogy a versenyen, vagyis a „revün” a híres Dietrich mester eljárása alá került bronzos teintű szénfekete eton skalpjá. A mester mintegy 25 percig dolgozott, míg bemutathatta a kisasszony fején csodás találmányát, amelyet „örök hullámosításnak”, vagy „vizondolásnak” nevezett el. A találmány titka az, hogy apró szerszámokkal tüzdellik át a hajat és különböző kötélekkel rögzítik a hajtincseket, mialatt számtalanszor rá kerül a sor az elektromos szárító gépre, amely lihegi az örök hullámokat bugva, szerelmesen.

Dietrich mester néhány szóval megmagyarázta a közönségnek, az ő módszerével gondított haj hat—nyolc hónapig is göndör marad — de 1200 lei az ára Romániában.

Aztán a mesterek és műveik leléptek a színpadról és karcolgva körülsétáltak kétszer a termet.

Baranyai Jolán nagyhatású énekszámaival végződött a műsor, amely után a derék fodrászok hangulata az estély nivójánál is magasabbra emelkedett. (*)

Verekedés a kovnói litvánok és lengyelek között a templom előtt

— Az Estilap eredeti távirata —

Kovnából jelentik: Tegnap reggel a lengyelek és a katolikus hitközség litván tagjai között súlyos összeütközés történt. Az utóbbiak már távozni készültek a székesegyházból, hogy résztvegyenek a körmenetben, amikor a templom előtt lövöldözés támadt az onnan kijövők és a litván szervezettek tagjai között. A lövöldözésnek a rendőrök vetettek véget, akik 9 embert letartóztattak, de aztán elbocsátották őket. A tömegből kilencen megsabesültek.

Az összeütközés oka abban állott, hogy a litván katolikusok nem akarták kiadni a zászlót a lengyel katolikusoknak, hogy azt a körmenetbe vigyék.

Árutözsde állítanak fel Váradon

Dr Popper Ákos nyilatkozata a tőzsde kihatásairól

Nagyvárad gazdasági jelentősége az utóbbi esztendőben tudvalevőleg erősen lecsökkent. A háboru utolsó esztendeiben a vállalkozó kedv nagy szabású tervekkel foglalkozott a város iparának és kereskedelmének felvirágoztatására, jöttek azonban a forradalmi események, majd az impériumváltozással járó új berendezkedés, amelyek hosszú-hosszu időre megbénították a gazdasági életet. Az impériumváltozás első esztendeiben a szigorított intézkedések lehetetlenné tették a normális gazdasági élet kialakulását, később aztán, amikor a nagyváradi kereskedők újból hozzájuthattak érdekképviselőik helyiségeihez, a Csarnok épületéhez, még mindig csak a tapogatózásra szorított minden ténykedésük. A liberális kormány uralmának utolsó fázisában jutott csak el ahhoz, hogy a gazdasági élet konszolidációjához szükséges parlamentáris munkához foghasson, azonban a parlament által megszavazott törvények és a kiadott rendeletek célt tévesztettek. Egész Erdély gazdasági

életét megnyomorították az intézkedések, mennyivel inkább hatottak ezek tehát Nagyvárad iparára és kereskedelmére, amely speciális helyzeténél fogva még erősebben érezte az intézkedések káros befolyását.

A gazdasági depresszió még egyre tart, azonban ma már mégis ugylátszik, hogy Bukarestben is számolnak azzal, hogy Nagyváradnak Románia gazdasági életében jelentős szerepe van. A „szárazföldi kikötő” frázisa mögött előhíjt a valóság és e várost ma már, mint a Nyugat kapuját komolyan értékelik a miniszteriumban. Manoilescu pénzügyi államtitkár komoly érdeklődést tanúsított a város kereskedelmének óhajai iránt és így született meg a nagyváradi vámszabadraktár felállításának terve, amely most már a komoly megvalósulás stádiumában van.

Nagyvárad kereskedelmének régi óhaja

az árutözsde felállítása.

A város gabonakereskedelmének fellendülése függ a tőzs-

de felállításától, amely az ország jelentős tényezőjévé avatja e várost. A Csarnok felismerve a kérdés fontosságát, egyik sarkalatos követelésének tekintette a tőzsde felállítását. Ebben az irányban számos memorandumot irt, deputációt menesztett a kormányhoz és a sürü intervenciók eredményeképpen a kormány elhatározta, hogy végre felállítja Nagyváradon az árutözsde.

Bukaresti távirat adja hírül a kormánynak ezt a tervét, amely Nagyvárad kereskedői közt osztatlan örömet keltett. Most már a helyi hatóságokon a sor, hogy a kérdést a megvalósulás stádiumába juttassák. A város prefektusának és polgármesterének kell szorgalmaznia a kérdést Bukarestben és figyelemmel kísérni minden olyan törekvést, amely a kormányt ettől a tervétől eltéríthetné. Ma még beláthatatlan az a perspektíva, amit a tőzsde felállítása a város gazdasági életében jelentene, egy azonban bizonyos, és pedig az, hogy

a határmenti megyék gabonakereskedelmét a tőzsde felállítása ide terelné.

A tőzsde felállításával kapcsolatban dr Popper Ákos vezérigazgató, a Kereskedelmi Csarnok elnöke lapunk számára a következő nyilatkozatot tette:

— Örömmel tölt el bennünket a tőzsde felállításának híre, mert hiszen ez a mozgalom a Csarnokból indult ki. A Csarnokból, ahol már évekket előtt is jelentős gabonaüzleteket kötöttek, megfelelő kialakult uranszok alapján, bírósági szankciókkal. A tőzsde felállítása Nagyvárad kereskedő életének régi jogos kívánsága. Alkalmasabb helyet a kormány városunknál nem is találhatott, mert hiszen Nagyvárad határváros jellege csak előnyére szolgálhat a tervnek.

A város gazdasági jelentősége ki fog szélesedni,

mert a mainál jóval nagyobb gabonakereskedelem és üzleti élet fog kifejlődni. A tőzsdebirozság felállítása pedig a gazdasági élet konszolidációjának fog egészséges irányt szabni.

— El vagyunk készülve arra, hogy

a kormánynak ezt a szép tervét bizonyos oldalról megkísérlik ellensúlyozni.

Epen ezért a helyi hatóságoknak a legnagyobb érdeklődést kell tanusítaniok a kérdés iránt és a kormánynál mindent el kell követniök, hogy a tőzsde felállításának terve meg ne hiúsuljon.

— Egy nyugodtabb gazdasági jövő képe bontakozik ki a váradi kereskedelem előtt — fejezte be nyilatkozatát Popper Ákos dr — ha

vámszabadraktár feláll-

lásával kapcsolatban az árutözsde is életre kél, és így Nagyvárad valóban nyugati kikötővárosa lesz az országnak. Nagyvárad kereskedelmi tradícióját fogva megérdemli, hogy kereskedelmi város jellegét megőrizze és ezért össze kell fogni mindenkinek a koncepció megvalósítása érdekében.

Függőnycsipek

saját áron alul kiárusítom **Kerészné. Avram Iancu** (Kossuth-u.) 2 sz. Sas kávéházzal szembe.

Zongora-üzletem kibővítése miatt az összes **csillárokat** hallatlan olcsón elárusítom 3028-3

Sternberg, Fő-ut 14 sz.

Több fióküzletünk megszűntelése miatt a raktáron levő összes árukat minden elfogadható árban elárusítjuk

Néhány lájékoztató ár:

	Lei
Tennis-lanell mtr	35
Prima mosott siflon mtr	37
Mosó velour mtr	69
Ruhabársony 50 színben	89
Női ruhaszövet mtr	139
150 cm. széles tértiszóvel	méterre 296
110 cm. széles Eotin-selyem	méterre 450

AU
Printemps
(volt Missir-cég)
Royal-kávéházzal szemben

Luxemburg grófia

Lehár világhírű operettje

Eredeti zenekísérettel

szerdától kezdve látható az

Apollo mozgóban

* **Értesítés.** Az Izr. Szentegylet f. hó 30-án délután 4 órakor az Orth. Izr. Hitközség tanácstermében Schminf-Azeresz ünnep alkalmából Chewra-Szüdet rendez, melyre a t. Chewra tagokat tisztelettel meghívja a Vezetőség.

Arany ajándéktárgyak KÁLMÁNNAL!!

x Orvosi gyakorlatban legjobban bevált, viselésben legkényelmesebb modern öltözködéshez legalkalmasabb haskötőket készít Kovács Sándorné (Nilgesztelep) pályaudvarral szemben.

* A személyazonossági igazolványokat a rendőrségen alábbi sorrendben adják ki:

Október 1-én Podgoria (Nilgesztelep), Principesa Elena (Bunyitay) ut, Miron Pompiliu (Alapi) utca.

Október 4-én: Porombului (Galamb) utca, Paturnicelor (Fogoly) utca, Prefecturei (Jakab Mihály) utca.

Október 5-én: Romei (Deák Ferenc) utca, Regele Ferdinand (Rákóczi) ut.

Október 6-án: Eliade Radulescu (Pál) utca, Randunicii (Fecske) utca, Petru Rares (Péter) utca.

Október 7-én Raului (Vizi) utca, Redutei (Bástya) utca, Rozetei (Háromrőzsa) utca, Rosiorilor (Huszár) utca.

Október 8-án: Saguna (Kapucinus) utca, Scoalei (Iskola) utca.

Október 11-én: Scurta (Rövid) utca, Simeon Stefan (Bethlen) u. G. Sincaia (Szetka György) utca.

Október 12-én Soimilor (Sólyom) utca, Stelelor (Gyöngytyúk) utca, Sstianto-utca, Sztaroveszky utca.

Október 13-án Vasile Stroescu (Téglavető) utca, Targul de Vite (Állatvásár) tér.

Október 14-én: Parcul Traian (Széchenyi), Tichindeal (Fürdő) utca, Teatrului (Színház) utca.

Október 15-én: Tribunalului (Verbőczy) utca, Piata Unirii (Szt. László) tér, Uzina Electrica (Rómer) utca.

Október 18-án Vascau (Szálka) utca, Piatal si str. Biserici (Templom tér és Templom-utca.)

Október 19 és 20. Calea Victoriei (Kolozsvári) utca.

Október 21-én: Tudor Vladimirescu (Magyar) utca.

Október 22-én: Vlahuta (Szent János) utca.

Október 25-én Josif Vulcan (Nagy Sándor) utca, Vulturul (Major) utca, Xenopol (Lakatos) utca.

Október 27-én Wilson (Füzes) utca.

Október 28-án: Nicolae Zsiga (Lukács György) utca, Zamfirescu (Dudek) utca.

Október 29-én: Sötétág, Görög-oldal.

November 1-én: Körösoldal, Aranyoldal.

November 2-án: Mélyárok, Dorongos-oldal.

November 3 és 4-én Tsate Colonele.

Színház

HETI MŰSOR:

Kedd: Hetven év előtti, régi ízű mulattató népszimű. Stoll, Tóth, Tompa, Misoga, Misogáné, Petróczy felléptével. Csizmadia, mint kísértet.

Szerda: Kacagó est, világhírű angol bohózat, Tompa, mint nőimitátor.

Csütörtök: Henry Bernstein, világhírű és ma aktuális tárgyú sziműve: Izrael.

Péntek: Vig opera, Strauss világhírű zenéje: Cigánybáró.

Szombat: énekes bohózat, Misogával a címszerepben: Stern Izsák.

Vasárnap délután: Én vagyok a néni.

Vasárnap este: János vitéz.

— Ma a színházban féláru előadás. A Városi Színház közli: Ma a színházban „Csizmadia mint kísértet” bohózatot adja elő a színház személyzete. A mulatságos darab előadására az összes jegyeket 50 százalék kedvezménnyel árusítja a színház pénztára. Tisztviselők, cégek alkalmazottai, iskolák növendékei is jogosultak az 50 százalék engedményre.

Heyman szinkör

Kedd: „Egyiptomi éjszakák”, vagy „Sikoly a Sfinx előtt.” Főszerepben: Corrine Griffith.

Szerda: „Egyiptomi éjszakák”, vagy „Sikoly a Sfinx előtt.” Főszerepben: Corrine Griffith.

Csütörtök: „Egyiptomi éjszakák” vagy „Sikoly a Sfinx előtt.” Főszerepben Corrine Griffith.

— Egyiptomi éjszakák címen egy új amerikai filmet mutat be a Heyman Szinkör Budapesten „Sikoly a Sfinx előtt” cím alatt a Royal Apollo mutatta be nagy sikerrel ezt az új Corrine Griffith filmet, melyben a művész nötehetsége és tolettje nagyszerűen érvényesülnek. A messze Keleten lejátszódo esemény elejétől végig az aszszonyi áthatatlanság himnuszja. Jön: „Irgalmas nővér”, Mindszenty Máriával.

MOZI

— Mi van a Dorianban? Ma, kedden utoljára látható a „Rongyosok” vagy a „Frakkos kisasszony” című 8 felvonásos bájos vígjáték, melyet a legnagyobb budapesti mozgósínházak hetekig tartottak műsoron. A kedves Bajor Gizi és a nagyszerű tehetségű Csontos Gyula alakítják a főszerepeket. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Holnap, szerdán lesz a bemutatója az „Ádám és Éva” című filmdrámának, a melynek a főszerepét a „Faraó hitveséből” ismert Dagny Servaes és az Emil Jannings-sal egyértékű Werner Krauss alakítják. 5 és 7 órakor tíz-tíz néző sorsolás útján visszakapja belépti díj árát; kilenc óra-

kor ki lesz sorsolva 25 üveg Dreher-Haggenmacher őszi sör, 5 üveg likör a Grósz-féle borkereskedésből és 2 üveg likör a Bognár és Szántó cégtől.

— **Apollo mozgó.** A kitűnő Riccardo film még csak ma látható az Apollo mozgóban. Richard Talmadge, ez a kitűnő színész és artista egy személyben, valósággal bámulatba ejtette a közönséget a sok bravúriával, amely feltétlen joggal vetekedhet Douglas Fairbanks attrakcióival.

Motor kerékpárok

Kaphatók

Motorok és minden mechanikai munka precíz javítást legolcsóbban vállalom.

Bedekovich

műszerész

Josif Vulcan (Nagy Sándor)-u. 17.

A Dreher-Haggenmacher

sörgyár

extra special

Őszi söre

most került forgalomba.

Mindenütt kapható.

2466

Kerékpárt,

varrógépet

legolcsóbban cserél,
elad és javít a

KALENDA

cég

Lythinia-gyógyvíz Tamaşau (Paptamási)

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a legjobb hírnévnek örvendő

paptamási gyógy- ásványvízforrás

átvettük és újból üzembe helyeztük. Rendeléseket felvesszünk és a helybeli raktárból szállítjuk. Akiknek van üvegjük, szíveskedjenek megtöltes végett a Paptamási ásványvízforrás kezelőségéhez (Tamaşau, Bihar megye) eljuttatni. Az üvegeket megtölve a legjobb állapotban ügyfeleinknek azonnal vissza küldjük.

Paptamási ásványvízforrás igazgatósága

Bihoreana banképület

Telefon 525

2925

Telefon 376

Szegények vagyunk, de jól élünk...

Egy külföldi folyóirat érdekes kimutatást készített a mai fogyasztásról. Ebből kitűnik, hogy nem tulságosan igazak és tiszták azok a siránkozások, amelyek a töke oldaláról jeremiádoznak felénk. Az igazság a közepes halad valahol.

Tény az, hogy emberek ezrei szállították le életvitójukat és az megsemmisítő háborúelőtti viszonyait. Sokan vesztették el hivatalukat, sokan a vagyonukat, méltóságos urak, akik könnyű sine curákat élveztek, ma izzadtan és verejtékezve keresik meg szerény kenyerüket. Aldatlan és rossz sorsuk van a nyugdíjba kerülteknek, akiket nem akar segíteni az állam. Özvegyek fektettek komoly vagyonokat hadikölcsönbe s ma idegenek kegyére szorulnak. Igaz, ezekre és tízezrekre tehető ezeknek a szerencsétlen embereknek a száma, de ugyanakkor nem lehet elfelejteni arról, hogy ugyancsak számtalan ember került lényegesen jobb módra, gazdagodott meg a háború alatt vagy után.

De ha figyelmen kívül hagyjuk a hol kerék hol talp axiómáját, hogy ahányan alulkerültek, ugyanannyi ember került felül: maga a fogyasztás megnövekedése arra vall, hogy a szegénység tulságos hangzatos és látszata ellenére sokkal jobban élnek a tömegek, mint a háború előtt.

Emlékezzünk csak rá, hogy ugyancsak meg lehetett olvasni a lakktópános selyemharisnyás lábakat a korzón és a színházban, cukrászdában. Ma ritka az a nő, akinek nincs egy-két pár selyem harisnyája, ha midjárt 200 leibe kerül egy pár, tehát a háborúelőtti értékének legalább az ötszöröse. Békében 30 koronáért igen lehetett két pár eléggé finom cipőt kapni, ma egy is alig kapható ezért az összegért, de tessék csak megkérdezni éppen a legelőkelőbb, szóval a legdrágább cipőszalonokat, hogy nem-e szaporodott meg a kuncsaftjuk száma. Ugyanez tapasztalható az öltözködés többi ágában is. És korántsem csak a nőknél, hanem a férfiaknál is.

Háború előtt, akár a selyemharisnyás lábakat meglehetett könnyen olvasni azoknak a száma, akik csak angol szövetből csináltattak ruhát. Ma négyszer annyi férfiruha készül angolszövetből, mint a háború előtt. A készáru üzletek már nem is tartják azt a konfekciós portékát, amelyből ötven koronáért tetőtől talpig ki lehetett öltözködni. Ki nem emlékszik azokra a hirdetésekre, amelyek egy rongyos lézenget ábrázoltak, amint belép az ötven koronás üzletbe, és mint szédítő dandy lép ki sétatálcával, monoklisan onnan.

Az igények megnövekedtek és a múlté a kereskedőség riktó eleganciája. A kereskedőség, a munkásember, ha nehezen is keresi a pénzt, de öltözködésben stílust tanul és megnézi, mit ölt magára. Érdekes tünet, hogy a női kalapgyártás, a kalapszalok is fellendültek. Ma kétszer annyi női kalap kell, mint a háború előtt. A városi proletáriátus asszonyainak nem probléma felvenni a kalapot és nem a kalappal születik, meg a gyönyört „kalapos naoccsága.”

Az élelmészben szintén fellelőre lép a tendencia mutatkozik. Nem szükséges erre alaposabb bizonyíték, mint, hogy a pékek —

például Nagyváradon sem — egyáltalán nem tartják azt a fekete kenyeret, melyet legalacsonyabbra maximált a hatóság. Egyrészt azért hiányzik a fekete kenyér a pékboltokból, mert nem lehet keresni rajta, de még inkább azért, mert ugysem vásárolja senki. Az egészen szegény néposztály, mely csak kenyérral üzi el éhségét, legalább ehető, izes kenyeret akar enni.

Váradiaiak a bukaresti lakásbérlők szövetségének közgyűlésén

A szövetség újabb akciói

A váradiai lakásbérlők szövetségét meghívták a bukaresti bérlőszövetségnek október 9-én és 10-én tartandó közgyűlésére. A közgyűlésen, amelyen a lakók nagyfontosságú problémái kerülnek megvitatásra, a nagyváradiai szövetséget valószínűleg dr. Rozvány Jenő ügyész és Peredy György választmányi tag fogja képviselni.

A váradiai Lakásbérlők Szövetsége — mint megírjuk, — akciót indított a lakásinségnek, az indokolatlan házrombolásokkal való súlyosbitása ellen. A szövetség most beadvánnyal fordult az új városi tanácsához és kérte mindazoknak

A primer életszükségleti cikkek tehát emelkedtek egy lépést és ez a kultúra fejlődésére mutat. A nép tanult és okosodott, nincs kedve az állati sorhoz, egyenrangú embernek érzi magát, mint ezelőtt. Megmutatkozik ez szellemi téren is, több az iskolázó és ismét keletje van a könyvnek. Különösen a szervezett munkásréteg az, mely sokat olvas és fejét nem idétlen kalandorregényekkel tömi, hanem értékes, tanulságos olvasmányokat keres. Szórakozni akar, megtömi a mozi és a színház székseit s megtanult disztíngálni abban, amit elébe adnak.

a házlebontásoknak a felfüggesztését, amelyeket még a comisia interimare rendelt el. A beadvánnyal ezenkívül részletes javaslattal szolgál a kérdésnek, a lakók érdekében való megoldására vonatkozólag.

Ugyancsak beadvánnyal fordult a szövetség a nagyváradiai járásbíróshoz, kérve, hogy azokat a pereket, amelyeket lakók indítottak házigazdái ellen, sürgősen vegyék tárgyalás alá. Ez azért fontos, mert — így mondja a beadvány — egyes háztulajdonosok, különösen a periferiákon, valószínűleg terrorizálják a lakóikat.

H. G. Wells megmosta volt tanárainak a fejét

A nagy író iskolamegnyitó beszéde az igazi történelemtől

Egy londoni középiskola ideai tanításáé évének megnyitására H. G. Wells-t, a kiváló nagy író és társadalomtudóst kérték fel. Wells megjelent a katedrán és a történelem tanításról értekezett. Többek között a következőket mondotta:

Tulajdonképpen az volna az okos és bölcs dolog, ha az összes civilizált országokban egy és ugyanazt a történelmet tanítanák, még pedig olyan történelmet, mely egy és ugyanazokon az elveken nyugszik. Ha ezt megtennék, akkor nemcsak a helyes történelmet tanulnák meg az emberek, hanem még ezen felül könnyen is megtanulnák.

Ahogy a gyermekeket most tanítják történelemre, ez a szó szoros értelmében tótágast álló bolondéria.

A francia gyermekek francia történelmet, az angol gyermekek az angol történelmet, a német gyermekek német történelmet tanulnak.

ami szakasztott ugyanaz, mintha francia biológiát, angol kémiát és német ásványtant tanítanának.

Amint nincs speciikusan francia biológia, ép úgy nincsen speciikusan francia történelem sem.

Az a történelem, amelyre engem

tanítottak az iskolában, a brittekkel kezdődött. Soha senki nem mondotta el nekem, hogy kerültek tulajdonképpen ezek az emberek a világra? ... De nemcsak ezt nem mondották el nekem, hanem egyáltalán nem beszéltek róla lényegesen, hanem azt azután a lehető legbővebben magyarázták meg, hogy a brittek egy növény nedvével az arcukat kékre festették. Erről a kék festékről rettentően sokat beszélt a tanár ur. Elmondotta, hogy ős britteknek csak azokat lehet tekinteni, akik az arcukat kékre festették. Később, természetesen, megtud-

A törvényszék megsemmisítette a Löblé-szeszgyára elrendelt árverési határozatot

Ismeretes, hogy a kincstár elrendelte a Löblé-szeszgyár elárverését és az árverés napját október hó 1-re tűzte ki. Az árverést elrendelő végzés ellen számos hitelező, dr. Zigre Miklós tömeggondnok, továbbá dr. Löblé László képviselőtében dr. Lazar Aurél felfolyamodással éltek a törvényszékhez. A törvényszék a hitelezők és tömeggondnok felfolyamodásait elvi okokból elutasította,

tam, hogy mindez szemenszedett ostobaság. Megtudtam, hogy

őseinkről egyáltalán nem tanultunk semmi lényegeset,

az emberiség kezdetéről pedig épenséggel semmiféle fogalmunk nem volt. Halottunk valamit a föniciakról, de hogy kik voltak ezek a föniciaiak, erről megint nem mondtak el nekünk semmit.

Később megjelentek a rómaiak, utakat építettek s a kékre festett brittek eltűntek. Miért? Mi oknál fogva? — egyáltalában nem kuttatta a tanár ur. Még később császárok jöttek, akik hadakoztak vagy falakat építettek, de azt, hogy

miért cselekedték mindezeket, arról nem beszéltek nekünk.

Az én nézetem az, hogy a történelem tanítását

a földi élet kezdetével kell megkezdeni. Ebbe kell bekapcsolni az emberi faj fejlődését és a civilizáció növekedését.

Nem csupán a tudomány kívánja ezt. A politikai ésszerűség is azt parancsolja, hogy a civilizált népek egységes történelmet tanuljanak, ahelyett a történelem helyett, amelyet darabokra szakítottak s amelynek egy-egy csatáját magoltatják be a gyermekekkel, anélkül, hogy a felvilágosodás szellemével beragyogtatták volna.

Meg kell gondolnunk, hogy a népeknek egymáshoz való viszonya lényegesen megváltozott az utóbbi évszázadban. A növekedő forgalom és érintkezés egészen közel hozta őket egymáshoz. Akár mennyire ágaskodnak is ellene partikuláris érdekek, semmi kétség nem fér ahhoz, hogy

a különböző népek lassankint egy egységes gazdasági és pénzügyi szervezetté alakulnak át.

Ez szükségessé teszi, hogy bizonyos fokig kölcsönösen ellenőrizék egymást s hogy szellemi dolgokban bizonyos egység jöjjön létre közöttünk.

Mi a nacionalizmus voltaképpen?

Nem a közös nyelv, nem a közös vallás, nem az egyforma test-szín, hanem

a közös és egységes történelmi gondolat az, amely egy nép tagjait összefogja. Egy-egy nemzetet a történelme szab meg

s ez a történelem gyakran meghamisított história. Az egészségesebb fejlődést csak úgy érhetjük el, ha ezeket a hamisságokat kiirtjuk s valamennyi nemzet elé egy és ugyanazt és az emberiség haladását vázoló történelmet tesszük.

azonban helyet adott dr. Lazar Aurél felfolyamodásának, amelyben Lazar dr. arra hivatkozik, hogy

a gyár és berendezések szakértői megbecsülésének elrendelését még június hó 30-án,

tehát jóval az árverés elrendelése előtt kérte a telekkönyvi hatóságtól, azonban érdemben határozatot nem hoztak, holott erre a végi,

törvény 160. §-a értelmében kötelesek lettek volna.

Ezen az alapon

a törvényszék az árverést elrendelő határozatot megsemmisítette

és utasította a járásbírósgót, hogy a gyárat két hites szakértővel becsültesse meg és e becsülés alapján rendeljen majd el új árverést.

Okvetlen beiratkozom

a Hegedüs Kölcsonkönyvtárba, mert a legújabb könyvudonosságokat olvashatom

40 leí havi olvasási díjért!!

* A nagyváradi orvos, gyógyszerész és természettudományi egyesület szeptember 29-én, szerdán délután hat órakor a zsidó lyceum dísztermében dr. Popovici Miklós emlékére díszgyűlést és utána szakítást tart. Tárgysorozat: 1. dr. Costa Romulus: Emlékbeszéd dr. Popovici Miklós felett. Szünet. 2. dr. Balogh Arthur: A sebészi eljárás a gycmor teljes kiirtásánál. 3. dr. Eilender Henrik: A tüdő tbc. gyógyítása levegő befúvásával.

Luxemburg grófia

Lehár világhírű operettje
Eredeti zenekísérettel
szerdától kezdve látható az

Apollo mozgóban

A váradi ügyvédi kamara az igazságszolgáltatás meggyorsításáért Küldöttség a bíróságok vezetőinél

Az igazságszolgáltatás a sokféle formalizmus béklyóiban napról napra súlyosabb válságokkal küzd. Országos akciókat úgy látszik hiába indítanak az ügyvédek, az orvoslás még mindig késik. Egy idézés kisürgetésére, egy végrehajtás elrendelése a mai körülmények között épen annyi beadvánnyal, utánajárással, értekezéssel jár, mint régebben az egész per vitele.

Mint hogy most már a helyzet különösen az ügyvédek részére teljesen tarthatatlanná vált, az ügyvédi kamara választmány

küldöttséget menesztett a nagyváradi bíróság vezetői elé. Azt kérték, hogy legalább a fennálló törvényes keretek között annyi könnyítést engedjenek meg, amennyi csak lehetséges.

A küldöttség tagjai dr. Kiss Dóme, az ügyvédi kamara elnöke, dr. Pop Romulusz kamarai főtitkár és dr. Ney Pál választmányi tag voltak.

A délelőtt folyamán felkeresték Chetian igazgatósági inspektort, dr. Ille Andor táblaelnököt, Dumitrescu törvényszéki elnököt és Moldovan vezető járásbíró.

A küldöttség részletes memorandumot nyújtott át, amelyben a többek között

a beadványok azonnali beiktatását, a tárgyalási hatánapok és folytatólagos terminusok minden külön formáság nélkül való kitűzését, a végrehajtások elrendelésének a meggyorsítását és számos, felesleges formalitás eltörlését kérték.

A bíróságok vezetői megígérték, hogy a leggyorsabban intézkedni fognak, mert ők maguk is érzik a mai állapot visszaságát.

Remélhető, hogy némileg enyhülni fog a helyzet, legalább is Váradon nem lesz lassabb az igazságszolgáltatás menete, mint másutt Romániában.

Luca temesvári vámfőnök hihetetlen bünlajstroma

Orgiákba kényszerített tisztviselők és hamis jegyzőkönyvek

Országgra szóló vámügyi botránynak vetett véget Lepadatu pénzügyminiszternek rendelkezése, amellyel Luca Gheorghe

temesvári vámügyi főfelügyelőt felfüggesztette állásától

és a fegyelmi bizottság elé állította. Előjáróképpen meg kell említeni, hogy Luca megbuktatásában oroszlanrésze van a bukaresti sajtónak, a mely hónapokon át a tényekkel alátámasztott támadások pergőtűzét árasztotta Lucára.

Mint ismeretes, egy Petrescu N. pénzügyi vezérfelügyelő és Daciu vámfelügyelőből álló bizottság

hosszabb ideig nyomozott Temesvárott Luca viselt dolgai után.

Lepadatu miniszter a vizsgálóbizottság adatainak alapján

elrendelte Luca felfüggesztését és a fegyelmi bizottsághoz való utalását.

Luca — írja a Romania — közepes vámtisztviselő volt. Protekció révén mások rovására emelkedett egészen a vámügyi vezérfelügyelő állásig. Luca megbízást kapott, hogy

Romániát Párisban, Rómában és Londonban képviselje

olyan bizottságban, amelynek tagjai a hátsereg kiváló tisztjei, a legfelsőbb semmitűző elöljáró birói foglaltak helyet. Ezeknek társaságában Luca bejárta Olaszországot és Franciaországot anélkül, hogy a francia és az olasz nyelvet jól birta volna. Luca részére

nyolcvanezer leí utaltak ki, hogy Rómában szerződött olasz nyelvtanárát kifizesse.

— Luca különféle ürügyekkel

lakására csalta alantasait, hogy az általa rendezett orgiákban részt vegyenek.

Ezt a galaci bírói, ügyvédi és tisztakar egyes tagjai, továbbá a galaci vámtisztviselők tanusítják, kiknek vallomásai az iratoknál lényegesebbek.

— Leirhatatlan összevisszaságban és majdnem megszakítás nélkül tartottak ezek az orgiák, amelyekben a szó szoros értelmében maga Luca elnökölt.

Ha az alantasok közül valaki megtagadta a parancs végrehajtását, másnap vagy megfenyegették, sőt fellégyesztették, elhelyezték, elmozdították állásából.

— Milyen volt Luca hivatalnok?

— kérdezi a Romania és rögtön meg is adja az érdekes választást.

— Luca

meghamisította az alantasoktól készített jegyzőkönyveket

amelyek felfedezett csempésztől szóltak és ezzel megfosztották a törvényes keresettől azokat, akik csempészt tulajdonképpen nem fedezték. Ezzel azt érte el, hogy egyetlen tisztviselő sem törődött a csempészekkel, jól tudván, hogy a jutalmat ugyanis Luca kezébe adta. Luca sok kereskedőt kényszerített, hogy árukkal lefekték el. Az iratok között bizonyos fekszik, hogy valaki Galac

két vagon épületfát szállított teljesen ingyen Lucának

craiovai villája számára. Ez az egyen — írja a lap — annyira meglepett, hogy háromszázezer leír napidíjat vett fel, amikor külföldre tartózkodott és külföldi utazásért is díjazást kapott.

Gramofonok

és lemezek

A világ legjobb gyártmányából ma már egy házból sem hiányozhatik egy jó gramofon. Óriási választékban, legolcsóbban

Hegedüs Hirlapiroda gramofon-osztályában

szerezheti be. — Minden vételkötelezettség nélkül

bárki megnézheti, kipróbálhatja és meghallgathatja, csak fáradjon be a

Hegedüs Hirlapiroda Bul. Regele Ferdinand 2.

gramofon-osztályába. Aki a gramofont nálunk szerzi be, az kedvezményben részesül a lemezeivel.

x Ön utazik? Vizumait gyorsan, pontosan a Hegedüs Hirlapirodában rendelje! Telefon

458.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT ÉS MINTÁT —
SUNFIELD ORADEA
STR. PACEI 7.

Tulbure György polgármester a bukaresti úján elért eredményekről nyilatkozik az Estilapnak

Tegnap délután érkezett haza Bukarestből Tulbure György, az impériumváltás óta Nagyvárad első választott polgármestere. Az új polgármester ma délelőtt meg is jelent hivatalában, ahol egy másnak adták a kilincset a látogatók, hogy az új polgármestert szerencsekívánataikkal elhódolozzák.

A polgármester bukaresti útjának eredményéről az Estilap munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Tegnap, mikor hazaérkeztem, megdöbbant a szívem arra a gondolatra, hogy először lépek e város földjére, mint megválasztott polgármester és volt egy pillanat, amikor egész valóm átlatotta e hivatással járó felelősség sulya.

— **Igyekszem jobb lábbal lépni a kupéból — mondotta mosolyogva a polgármester — mert a babona jutott eszembe, ami különös jelentőséget tulajdonít e ténynek.**

A polgármesteri kinevezés

— Bukaresti utam célja — mondotta aztán Tulbure György — elsősorban a polgármesteri kinevezés jóváhagyása volt. A belügyi államtitkár ur a prefektus távirata alapján már tájékozva volt a polgármesterválasztás eredményéről és megérkezésünk után nyomban referálta az ügyet Goga belügyminiszter urnak, aki a kinevezést aláírta. A kinevezési okmányt elhoztam magammal és az utónapokban megjelenik a Monitor Oficialban is. A belügyminiszter urat látható jóérzéssel fölítette, hogy a választáson sikerült a többséget megszereznem.

A városi faszállítás jóváhagyása

— Bukaresti tartózkodásomat arra is felhasználtam, hogy több városi ügyet elintézzek a különböző miniszteriumokban.

Elhoztam a Bihoreanával kötött tűzifaszállítási szerződés jóváhagyását,

amelyek a minisztertanácson is keresztülment.

Mi van a város költségvetésével?

— Mint ismeretes, — folytatta polgármester — a comisía interimare jóváhagyás céljából felterjesztette a költségvetést a miniszteriumhoz. Ott azonban

nem hagyták azt jóvá, miután az ideiglenes bizottságnak nem volt joga költségvetést készíteni.

Atmeneti kabát
Börkabát
Gummikabát
Gyermekek télikabát

MENDEL

Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 3.

Most, miután a választott tanács hivatalbalépett, visszakértem a miniszteriumból az aktát és majd

a tanács által megszavazott költségvetést fogom felterjeszteni.

Szeretném a kérdést gyorsan tető alá hozni. Sürgősen letárgyaljuk az állandó választmány ülésén, majd a törvény értelmében tíz napra kifüggesztjük és azután kerül a tanács elé. A kérdés elintézése azért is sürgős, mert októberben már hozzá kell fogunk az új költségvetés elkészítéséhez.

A prefektus és a biharmegyei képviselők tárgyalásai a miniszterekkel.

— Jacob prefektus urral és a Bukarestben tartózkodó képviselőkkel és szenátorokkal több fontos és sokoldalú tanácskozást folytattunk Goga és Garollied miniszterekkel. A megbeszélések során több fontos helyi ügy került szóba és

különösen az agrárreform ügyében jutottunk elhatározásra.

Ezekről majd a prefektus ur fog hazaérkezése után nyilatkozni.

A színházi koncesszió.

— A kultuszminiszteriumban Erdélyi Miklós koncessziójának kiadását szorgalmaztam. Minthogy azonban Goldis miniszter nem tartózkodott Bukarestben, így a kérdés végleges elintézése e hétre maradt. Ma délelőtt átadtam Erdélyi Miklósnak a város levelét, amelyben a miniszteriumot

biztosítjuk, hogy a koncesszió kiadása esetén a város Erdélyinek bérbeadja a színházat. Ennek a levelnek a kiadását bukaresti tárgyalásaim alkalmával Nichifor Crainic államtitkár kívánta. Azt hiszem, ez a kérdés kedvező megoldással most már végre lekerül a napirendről.

A városok kongresszusa.

— Mint kinevezett polgármesternek, első ténykedésem az volt, hogy vasárnap részt vettem a romániai városok egyesületének kongresszusán, amelyen körülbelül ötven-hatvan primár volt jelen. A kongresszuson a bukaresti főpolgármester elnökölt, aki szép beszédben vázolta a városok fejlődésével járó modern szükségletek fontosságát. A kongresszus délelőtt és délután folyt, több nivós konferenciát tartott és egyik legérdekesebb határozata az, hogy a városok kérni fogják a bukaresti egyetemen egy közigazgatási fakultás felállítását, amelyen a városi tisztviselők nyernének szakszerű kiképzést.

Az állandó választmány.

— Ezek nagyjából bukaresti utam eredményei. Itthon aztán hozzáfogunk a munkához. Ma délutánra már össze is hívtam az állandó választmányt ülésre és ezen az ülésen megvettük a további munka alapjait.

Megyei prefektus becsületsértési pöre két váradai tanár ellen

A Gojdu-Liceumban történt incidens epilógusa a váradai bíróság előtt

Annak idején sok szó esett Váradon a Gojdu-liceum tanárainak ügyéről, amely — mint emlékeztetes — Bukarestben is élénk visszhangot keltett. Ennek az ügynek egyik következménye az a becsületsértési pör is, amelyet Popa Aurél volt liceumi tanár, ezidőszerint küllömlőgyei prefektus indított Szilágyi-Corbu János tanügyi inspektor, Dejeu Péter volt kulturtanácsos és Popa de Pop János liceumi tornatanár ellen. A pör előzménye az, hogy Szilágyi-Corbu János az elmúlt év folyamán megjelent Popa és Mavrodin tanárok előadásán, avégből, hogy a tanítást ellenőrizze. A két tanár azonban

kiutasította a tanügyi inspektor az osztályból, azzal, hogy neki nincs egyetemi képzettsége, tehát nem hivatott őket ellenőrizni.

Az eset akkor nagy port vert fel s arról a Nagyvárad című lap is megemlékezett. Néhány nappal később a cikkre Dejeu Péter és Popa de Pop János aláírásával el látott közlemény jelent meg a Nagyváradban, amelynek lényege az volt, hogy Popa Aurél is csak a kolozsvári vizsgáztató bizottság előtt szerezte a diplomáját és pedig két évvel később, mint Szilá-

gyi-Corbu. Volt azonban a cikknek egy kitétele, amely szerint Popa Aurél „alattomos” módon jutott volna a középiskolai tanárok egyesületének elnöki tisztéhez s amelyért Popa becsületsértést beporolt a szerzőket és egyúttal Szilágyi-Corbu Jánost is, mint aki a cikket sugalmazta.

A törvényszéken ma délelőtt a Kálnai-Aliquander-tanács tárgyalta a pört, míg a vádat Mussu ügyész képviselte.

Először Popa de Popát hallgatták ki, aki elmondta, hogy

a cikket Szilágyi-Corbu írta de vele és Dejeuval íratta alá

Egyébként az abban foglaltakért vállalja a felelősséget. Dejeu Péter viszont kijelentette a bíróság előtt, hogy

a felelősséget nem vállalja,

miután a cikket nem ő írta. A harmadik vádlott: Szilágyi-Corbu János részletesen ismertette az ügy historikumát és beismerte a szerzőséget, kijelentette, hogy a cikkért a felelősséget vállalja.

Az ügyész kérdésére aztán Dejeu is kijelentette, hogy

a cikkben foglaltakkal azonosítja magát, csupán annak stílusát nem helvesli

és nem helyeselte annak idején sem. Ezután Popa Aurél állt fel szólásra és megkérdezte Szilágyi-Corbutól, hogy

milyen iskolai végzettsége van?

— Van négy középiskolám, négy felső tanítóképzőm, aztán elvégeztem a középiskolai tanárokat képző tanfolyamot és Kolozsváron diplomát szereztem.

Lapunk zártakor Popa Aurél azt állítja, hogy

Szilágyi-Corbu nem végezhet-e el a felső tanítóképzőt,

mert ilyen intézet csak egy volt a régi Magyarországon és pedig Pesten.

A tárgyalás tart.

A tűzhelyen megsütötte törvénytelen öreg feleségét egy újpesti vasmunkás

— Budapesti tudósítónktól —

A szokásos vasárnapi családi dráma ezen a héten sem maradt el. Most Újpest volt a dráma színhelye, ahol a Szent Gellért-utca 6. számú ház egyik egyszobás lakásában közös háztartásban élt Mihalecz József fiatal vasmunkás és özvegy Tóth Antalné 49 éves munkásszany. Amióta a fiatal géplakatos özvegy Tóthnéval együtt élt, nem sokat törődött a munkával.

az ötven éves asszony rendszeresen eltartotta.

Az eltartás körül azonban állandóan viharok voltak, amelyeket a fiatal vasmunkás ütlegekkel szokott fűszerezni. A tegnapi nap folyamán zsebpénzre volt szüksége Mihalecz Józsefnek, aki nem volt hajlandó az egész napot Tóthné társaságában tölteni.

A zsebpénz körüli vihar folyamán özvegy Tóthné az ütlegek elől az égő tűzhelyhez hátrált. A veszekedés soká tartott, dühösen szidalmazták egymást, az asszony különféle, nem tulságosan dicsérettel jellellette Mihalecz munkanélküliségét, aki viszont az asszonyt szidalmazta. Ez a verekezés nagy izgalmat keltett az egész házban és sokan gyűltek össze az ajtó előtt, amikor Mihalecz egyszerűen csak

hozzávágott valamit az asszonyhoz.

Az asszony erre fogta a tűzhelyen lévő levesesfazekat, amely tele volt forró vízzel és

az egész vizet Mihaleczre zúdította.

Mihalecz erre éktelen ordítóással az asszonyhoz ugrott:

— Le akarsz forrázni, el akarsz pusztítani, te vén szipirtyó.

Megfogta az asszonyt és

odaszorította az izzó tűzhelyhez.

Az asszony rettenetes fájdalmában kétségbeesetten sikoltozni kezdett

de a feldühödött Mihalecz nem engedte el a tűzhelytől, valószággal megsütötte az asszony egyes testrészeit és csak a berohanó szomszédok vetették véget a szörnyű jelenetnek.

Az asszonyt a mentők súlyos állapotban a gróf Károlyi kórházba szállították. Mihalecz Józsefet is be kellett költözni s ezután átadták a rendőrségnek.

Tűzifa és kőszén

szükségletét a legutányosabb árban beszerezheti

„SYLVANIA”

tűzifa- és széntelepnél

Noria (Báthory)-utca 26.
Telefon: 208. 2021

Új, piaci és háti kosarakat

Kerti bútorokat, virágálményokat, üvegek betonását, fehér vesztőből és nábból a legszebb kivitelben készültünk.

Javításokat pontosan és gyorsan eszközölünk.

Máté és Vass kosárfonó üzem
Cuza Voda (Zsacsvay)-utca 63. sz.
Meghívásra házhoz megyünk 3037

Sok pénzt megakarít, ha fűszer- és csemege-árut

Andru-cégnél

vásárolja be I. C. Bratianu (Szaniszló)-utca 1. 2919-2

ZONGORA és HEGEDŰISKOLÁK GYAKORLATOK

és bármilyen más zene-művek leggyorsabban beszerezhetők a

Hegedűs Hirlapiroda zenemű osztályában

ORADEA. Vidéki rendelések aznap elintéztetnek

Üzleti könyvet

minden rovat és beszerzés a legjobban

Sonnenfeld-nél vásárolhat.

* Női szabók figyelmébe! Nagy őszi modern albumok, kabát és ruha részére külön megérkeztek a Hegedűs Hirlapirodába.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés 10 szög 40 lei. Egy szó 4 lei vastag betű 8 lei. „Cim a kiadóban” jelzés díja 10 lei. Allást keresőknek 50% engedmény.

LEVELEZÉS

„Őszi ismeretség”. Elutazásom miatt csak este 7 órakor a kávéházban várok. A főpincérnél tessék kérdezni. Minden esetre azonnali levélválaszt kérem a kiadóba. „Csak urihölgy” jelígre. 755

„MASODVIRAGZÁS 35” levele van a kiadóban W. J.-től, jelezni kérem. 756

LIVITÖL levél van. Jelíge könyvünk írója. Csókolj. 814

PARIS. Leveled hétfőn este érkezett részünkre, a fiuké reggel jött. Nehezen várjuk V. Sokszor csókolunk. 820

GAZDAG uriember ismeretséget keresem. „Fiatal szép urihölgy” jelígre a Hegedűs hirlapirodába kér. 811

MAGANOS nő, intelligens uriember támogató barátságát keresi. Barna jelígre teljes című levelet a Hegedűs hirlapirodába. 825

LAKÁS

KÖZPONTBAN két ágyas különbejárati szoba 2 személynek azonnal kiadó. Legmanné, Jorga Miklós (Zöldfa) utca 5. 809

EGYSZOBAS, konyhás, mellék-helyiségekből álló lakást keres fiatal házaspár. Cim: Ferdinánd király (Rákóczi) ut és Bratianu (Szaniszló) utca sarki újságírás bódé. 717

3 szoba mellék-helyiségek a háztulajdonosnál kiadó. D. e. 9—11-ig d. u. 2—5-ig. Huszár-utca 23 823

ALKALMAZÁS

ÉPÍTÉSI szakmában, valamint téglá és cserépgyártásban teljesen jártas, mérlegképes könyvelő, szerény igényekkel állást keres. — „Szakember” jelíge alatt a Hegedűs hirlapirodában. 722

NÖTLEN fiatal józanéletű segédjegyző keresetlik azonnali belépésre, lehetőleg érettségivel. Fizetési feltételek személyesen lesznek megbeszélve. Pályázók jelentkezzenek: Oradea Blaha István-nál, Pasteur (Kórház) utca 45. sz. alatt. 795

VOLT városi tisztviselő, intelligens 30 éves, nőtlen, megfelelő állást keres, azonnali belépésre. Szíves megkeresést kér. „Vidéken lakom” jelígre a Hegedűs hirlapirodába. 588

RAKTARNOKI, ispán, fatölepkezelő, incassói, utazói vagy bármilyen ehhez hasonló állást keresek. Nicu Filipescu (Szarvas) sor 17. Herschkovichék. 740

INTELLIGENS urilány házvezetőnőnek azonnalra menne, a háztartás minden ágában perfect, úgyszintén a kóser háztartásban is esetleg vidékre is elmenne. Megkeresések „Új otthon” jelígre a Hegedűs hirlapirodába. 713

GÉPIRÓNÓT keresek néhány napra, esetleg csak délutárra. — Cim Rudolf Mosse, Oradea. 79

KETTŐSZÁZEZER lei óvadékkal 32 éves önálló kereskedő gyarmatáru szakmában mint üzletvezető, valamint utazó huzamosabb ideig működött, nagyobb vállalatnál vagy üzletben megfelelő állást keres „Bevezetett” jelígre Hegedűs hirlapirodába. 808

KOMOLY, jobb nő, ki már Párisban is volt, komornának esetleg gyermek mellé ajánlkozik. Cim Hegedűs hirlapirodában. 807

KERESEK villanyszerelőt, ki kisebb villanytelepet önállóan kezelne. Uzina Electrica Ciucea. 819

KIS háztartás vezetésére főzni tudó fiatal jobb asszony felvétetik. Csakis tisztességes nő jelentkezzen. Ciurogariu püspök (Uri) utca 15. I. em. balra. 815

PERZSASZÖNYEG csomózó lányok felvételnek Czillér Aruházában. 816

TANULÓLANYOK perzsacsomózáshoz felvételnek. Czillér Aruházában. 817

VIDÉKI libamáj-bevásárlókat keres és legmagasabb napi árakat fizet Kornél Klein G. m. b. H. Strasbourg-Pozsony-Wien-Páris budapesti fiókja VII. ker., István-ut 17. 801

A „Puinea” kenyérgyár Ploesti, kenyérsütődjé részére vezetőt keres, lakással, fűtéssel, világitással. Ajánlatok: Fabrica „Puinea” Ploesti címre. 803

KÖZÉPKORU jól főző szakácsnőt keresek 3 tagu uricsaládhoz, havi 1000 lei fizetéssel, Daru Gerő gazd. intéző Pui, Jud. Hunedoara. 805

KÖTÉLGYÁRTÓ segédeket állandó munkára azonnal felvesz jó fizetéssel. Molnár Gyula kötélgártó, Aiud. 806

HAZVEZETŐNŐNEK ajánlkozom vidékre is, uriházhoz, főzést is vállallok. Szöllősi-ut 25. Dénes. 810

ADÁS-VÉTEL

RÉGI fehér horgolt terítőt kisebbet-nagyobbat megvételre keresek. Cim Hegedűs hirlapirodában. 728

GYÖNYÖRŰ, kormosiejű, valódi faj, him farkaskutya kölyök jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

BUTELIAS üvegek eladók. Cim a Hegedűs hirlapirodában.

3 szobás komfortos-modern új magánház azonnal elfoglalható, Ferdinánd király (Rákóczi) utnál 650.000 leierért kedvező fizetésekkel eladó. Bálint, Delavrancea (Ritoók Zsigmond) utca 32. 776

KÉT nagy iratszekrény teljesen jókarban eladó. Vasilie Conta (Halász) utca 33. 783

KÉT új ház, város legforgalmasabb helyén, elfoglalható szép lakásokkal eladó. Szőlők, házak, bútorozott és üres lakások. Egy-két-háromszobás lakásokat keres jófizető feleim részére. Balázsne, Jorga Miklós (Zöldfa) utca 21. Telefon 815. 793

PIANINÓT megvételre keres Hegedűs hirlapiroda.

WELLS-től a Láthatatlan embert megvételre keresem. Cim Hegedűs hirlapirodában.

VARRÓGÉPET 2—3 hónapra bérbe vennék. Cim a Hegedűs hirlapirodába kérek.

ELADÓ: jó karban levő férfi kék kabát és egy 9—10 éves fiú kabát s cipők. Cim: Moldova (Károlyvária) utca 20. földszint jobb. 721

HÖLGYEK izléses művészi kiegészítőket készíthetnek, ha megveszik az egyetlen legszebb tudós dőrújakk című kézimunka lapot. Ára 80 lei, vidékre utánvét mellett azonnal elküldjük, portót nem számítunk. Megrendelhető a Hegedűs hirlapirodában.

ÜZLETI dobozok, használatra olcsón kaphatók. Bőripari lerakás, Ferdinánd király (Rákóczi) 5. szám.

ELADÓ Oravicán egy egyedülálló éjjeli mulató, ház nélkül. Azonnal beköltözhető. Cim Vasiliu 336. Oravica.

KIADÓ 2 parkettás szoba, fürdő szoba és konyha használatra Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda) utca 4.

KIVÁLÓ szép phönix pálmahelyszüke miatt jutányos áron eladó. Cim Hegedűs hirlapirodába.

ÚJ hencser jutányos árban eladó. Poetul Goga (Baross) utca Vadász.

ELADÓ fehér selyem pincés kabátja. Decebal (Vitéz) utca Nagyné.

INGATLAN

HAZ T. Cipariu (Hodossy Miklós) utca 2. 3 szoba, fürdő szobával, elköltözés miatt eladó. 721

Oktatás

CHARLESTONT, legelegáns formában tanítom. Magánórát adok, megbeszélés szerint. Cim a Hegedűs hirlapirodába kérek.

KÜLÖNFÉLÉK

ELVESZETT hétfőn este Petru kol Flórián névre katonai és személyazonosságai igazolvány. Alexandri (Teleki) utcától Galamb utcáig. Megtaláló jutalmat kap. Hegedűs hirlapirodában.

ASZÓDI-nál

Méz-vásár akác és hárs idei friss pergetés kgja 40 lei Friss teavaj
Aszódinál, Sas-palotában

FIGYELEM!

Kéfe- és ecsetárú mivel saját gyártmányaim, nálam szereshető be legolcsóbban Stern S. Andre festék, kefe üzlete Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 10.

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.